

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Z OBSAHU:

| REPowerEU |

| Uspořádání trhů s energií |

| Plnění zásobníků |

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

jedním z nejvíce skloňovaných témat, které v květnu rezonovalo Evropou, bylo ukončení energetické závislosti na Rusku a zajištění alternativních dodávek zemního plynu a ropy. Z tohoto důvodu představila dne 18. května Evropská komise plán REPowerEU, prostřednictvím kterého má EU v souladu s požadavky na řešení klimatické krize postupně omezit dodávky fosilních paliv z Ruska. Předpokládá se, že v této souvislosti bude zapotřebí do roku 2030 vynaložit investice ve výši cca 300 miliard eur. Mezi navrhovaná opatření plánu REPowerEU patří navýšení podílu obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energií v EU a urychlení jejich výstavby. Evropská komise proto očekává, že do roku 2030 se zvýší podíl energie z obnovitelných zdrojů na spotřebě až na 45 %. Evropská komise také apeluje na osobní odpovědnost jednotlivců a upozorňuje, že svou troškou do mlýna může přispět každý, pokud individuálně sníží svou spotřebu energie. Na úrovni EU je hlavním nástrojem financování REPowerEU 20 miliard eur získaných z dražby emisních povolenek uvolněných z rezervy tržní stability (MSR) a půjčky z Nástroje na oživení a odolnost. V souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině panuje v členských státech EU velká nejistota na trhu s energiemi. Současné ceny plynu jsou na historickém maximu, a řeší se tak, jak zmírnit dopad vysokých cen na nejvíce zranitelné spotřebitele. Diskutují se možnosti intervence na trhu s energií, včetně regulace cen pro koncové spotřebitele. Evropská komise také věnovala pozornost stávajícím mechanismům solidarity, které lze aktivovat v případě rozsáhlého přerušení dodávek ruského zemního plynu, a navrhuje doplnění těchto nástrojů koordinovaným přístupem. Došlo také k dohodě, že všechny státy sedmadvacítky musí mít do 1. listopadu 2022 naplněné zásobníky se zemním plynem nejméně na 80 % jejich kapacity. Na svém mimořádném zasedání Evropská rada schválila šestý balíček sankcí proti Rusku a schválila embargo na ruskou ropu s výjimkami pro některé členské státy. Počítá se tak, že do konce letošního roku bude zastaveno cca 90 % všech dodávek ruské ropy do EU. V květnu také došlo k dalšímu posunu ve schvalování legislativního balíčku Fit for 55. Dohodnuté kompromisní pozměňovací návrhy byly v příslušných výborech Evropského parlamentu schváleny velmi těsně a mohou být ještě změněny během dalšího hlasování v červnu.

Příjemné čtení přeje,

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Free-images.com.

REPowerEU

Urychlení přechodu
na čistou energiiSnížení spotřeby
energieFinancování
REPowerEU

REPowerEU

V reakci na narušení globálního trhu s energií, které je způsobeno ruskou invazí na Ukrajinu, představila Evropská komise dne 18. května plán REPowerEU. Hlavním cílem obsáhlého balíčku je ukončení závislosti EU na ruských fosilních palivech, a to v souladu s požadavky na řešení klimatické krize.

Plán REPowerEU vychází z balíčku Fit for 55, který je v současné době **projednáván** a je založen na čtyřech pilířích: diverzifikace dodávek energie, urychlení přechodu na čistou energii, úspory energie a koordinované plánování investic a reforem.

Balíček REPowerEU zahrnuje celou řadu dokumentů, včetně legislativních návrhů, sdělení, doporučení, pokynů či informativních přehledů. Legislativní návrhy, resp. **změny směrnice** v oblasti obnovitelných zdrojů energie (REDII), energetické účinnosti (EED) a energetické náročnosti budov (EPBD), navyšují klimaticko-energetické ambice nad rámec návrhů balíčku Fit for 55. Doprovází je soubor

strategií a doporučení, včetně sdělení **EU Save Energy**, **EU solární strategie** a doporučení týkající se **povolovacích postupů a dohod o nákupu energie**.

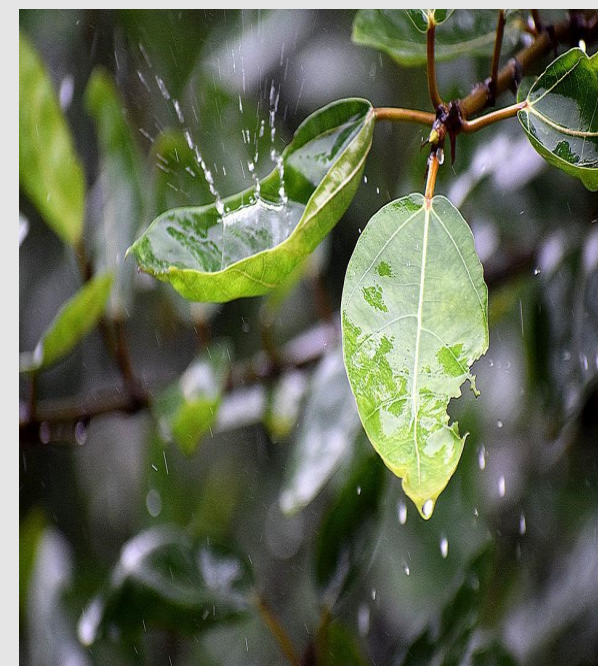
Rámec pro diverzifikaci dodávek energie a budování partnerství je představen **ve vnější energetické strategii EU**.

Evropská komise odhaduje, že do roku 2030 budou v souvislosti s plánem REPowerEU potřeba investice ve výši cca 300 miliard eur. Na evropské úrovni je pro tyto účely k dispozici Nástroj pro oživení a odolnost. S cílem zajištění větší flexibility při plánování členských států předkládá Komise návrh **nařízení o kapitolách REPowerEU** v plánech na podporu oživení a odolnosti.

Společně s plánem REPowerEU předložila Evropská komise dne 18. května také sdělení o krátkodobých intervencích na trhu s energií a dlouhodobých zlepšeních uspořádání trhu s elektřinou.

Prezidenti a premiéři členských zemí EU projednali plán REPowerEU na mimořádném summitu EU ve dnech 30. až 31. května. **Potvrdili** nezbytnost rychlého snížení závis-

losti na ruských fosilních palivech a urychlení energetické transformace, a to včetně navrhovaných opatření k urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie, dalšího zlepšování energetické účinnosti či dobudování infrastruktury pro stávající i nové projekty, včetně LNG. Zároveň vyzvali Komisi, aby prověřila možnost optimalizace trhu s elektřinou, včetně vlivu cen plynu, tak aby odolal nadměrnému kolísání cen.

REPowerEU

Urychlení přechodu
na čistou energiiSnížení spotřeby
energieFinancování
REPowerEUURÝCHLENÍ PŘECHODU
NA ČISTOU ENERGIÍ

Větší podíl obnovitelných zdrojů energie na energetickém mixu a jejich rychlejší zavádění může přispět k získání nezávislosti na ruských fosilních palivech. V iniciativě REPowerEU proto Evropská komise navrhuje zvýšit v rámci balíčku Fit for 55 evropský cíl pro rok 2030 v oblasti obnovitelných zdrojů ze 40 % na 45 %. Navýšená výroba energie z větrných elektráren, fotovoltaiky, tepelných čerpadel či obnovitelného vodíku a biometanu by měla nahradit spotřebu zemního plynu v domácnostech, komerčních budovách či průmyslu a ropy v dopravě.

V rámci balíčku REPowerEU Komise předložila **solární strategii EU**, ve které nastiňuje, jak v následujících třech letech dosáhnout zdvojnásobení kapacity solárních panelů (oproti roku 2020). Konkrétně by to znamenalo instalaci 320 GW do roku 2025. A následně si klade za cíl instalaci téměř 600 GW

do roku 2030. Komise uvádí, že střešní fotovoltaika by mohla pokrýt téměř 25 % spotřeby elektřiny v EU, což je víc než současný podíl zemního plynu.

V iniciativě *Solar Rooftop* proto Komise přichází s návrhem povinné instalace solárních panelů na všechny nové veřejné a komerční budovy s užitnou podlahovou plochou větší než 250 m² do konce roku 2026 a nové obytné domy do konce roku 2029. Členské státy by v této souvislosti měly vytvořit robustní podpůrné rámce pro střešní systémy, včetně kombinace s akumulací energie a tepelnými čerpadly a zřídit národní programy podpory. V této souvislosti mohou využívat dostupné finanční prostředky EU, zejména z **nových kapitol REPowerEU** v rámci národních plánů obnovy a odolnosti.

Do roku 2025 by v každé obci s více než 10 000 obyvateli měla být zřízena alespoň jedna energetická komunita založená na obnovitelných zdrojích energie.

S cílem usnadnit povolovací postupy při zavádění obnovitelných zdrojů energie, předložila Komise **doporučení** o urychlení těchto postupů. Zároveň v **návrhu na změnu směrnice**

ce o obnovitelných zdrojích energie Komise nově upravuje povolovací řízení, včetně nového ustanovení (článek 16d), které má zajistit, že zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů jsou považována za zařízení převažujícího veřejného zájmu. Dále zavádí definici preferenčních oblastí pro instalaci obnovitelných zdrojů energie (kromě spalování biomasy), tzv. go-to areas, v nichž by se uplatňovaly zjednodušené a zkrácené povolovací postupy.

Evropská komise rovněž věnuje pozornost rozvoji výroby a využití vodíku a biometanu. Obnovitelný vodík by se měl zásadním způsobem podílet na nahrazení zemního plynu, uhlí a ropy v odvětvích, která se obtížně dekarbonizují. Plán REPowerEU stanoví do roku 2030 cíl 10 milionů tun výroby vodíku z obnovitelných zdrojů a 10 milionů tun z dovozu (na úrovni EU). Komise rovněž zveřejnila dva nové akty v přenesené pravomoci, které mají definovat výrobu a rozvoj trhu s obnovitelným vodíkem. **Akční plán pro biometan** předpokládá dosažení roční produkce výroby biometanu v objemu 35 miliard m³, a to do roku 2030.

REPowerEU

Urychlení přechodu
na čistou energiiSnížení spotřeby
energieFinancování
REPowerEU

SNÍŽENÍ SPOTŘEBY ENERGIE

Nejrychlejším a nejlevnějším způsobem, jak přispět ke snížení závislosti na ruské energii, jsou úspory energie. V rámci iniciativy REPowerEU přichází Evropská komise s návrhy krátkodobých i střednědobých opatření k posílení energetické účinnosti, přičemž zdůrazňuje, že k okamžitému snížení spotřeby energie může přispět každý.

V rámci sdělení **EU Save Energy** Evropská komise popisuje krátkodobá opatření, která může dobrovolně učinit každá domácnost či podnik. Motivace je silná: nepodporovat finančně ruskou válečnou ekonomiku, snížit vysoké účty domácností a firem za energii a v neposlední řadě snížit svoji uhlíkovou stopu.

V návaznosti na iniciativu **Playing my part** (více viz dubnový **bulletin** Energetika v EU v článku Pro Ukrajinu) Komise předkládá opatření zaměřená na změnu chování spotřebitelů. Podle odhadu Mezinárodní energetické agentury (IEA) mohou domácnosti ušetřit

5 % spotřeby plynu EU, tj. přibližně 13 miliard m³ ročně, a v osobní dopravě dosáhnout až 5% snížení spotřeby roby, tj. 16 Mtoe.

Opatření jsou v zásadě jednoduchá. Patří mezi ně snížení teploty vytápění a omezení chlazení v létě, vypnutí topení v nepoužívaných místnostech, snížení teploty ohřevu vody, servis kotlů či funkční izolace. Obdobně v dopravě snížení rychlosti na dálnicích, používání veřejné dopravy místo osobních automobilů, spolujízda či jízda na kole.

Evropská komise vybízí členské státy, aby v této souvislosti zahájily komunikační kampaně zaměřené na domácnosti a průmysl a zároveň je k větším úsporám energie podpořily např. nabídkou slev či sníženou sazbou DPH pro vysoce účinné topné systémy a pro izolaci budov.

V souvislosti s posílením střednědobých cílů v oblasti energetické účinnosti Evropská komise navrhuje navýšení závazného cíle do roku 2030 z 9 % (navrhovaných v rámci balíčku Fit for 55) na 13 % oproti projekcím referenčního scénáře 2020. Tento cíl odpovídá maximální spotřebě konečné energie v EU ve výši 750 Mtoe a primární spotřebě ve výši 980 Mtoe do roku 2030.

REPowerEU

Urychlení přechodu
na čistou energiiSnížení spotřeby
energieFinancování
REPowerEU

FINANCOVÁNÍ REPowerEU

Evropská komise uvádí, že plán REPowerEU si do roku 2027 vyžádá dodatečné investice ve výši 210 miliard eur nad rámec toho, co je zapotřebí pro realizaci cílů návrhu Fit for 55. Předpokládá, že cíle REPowerEU budou financovány kombinací vnitrostátních, soukromých a finančních zdrojů EU.

Hlavní nástroj financování REPowerEU na úrovni EU bude představovat 20 miliard eur získaných z dražby emisních povolenek uvolněných z rezervy tržní stability (MSR). Tato částka by měla být členským státům k dispozici ve formě grantů. Dalším zdrojem bude **Nástroj pro oživení a odolnost**, v němž je již nyní k tomuto účelu k dispozici 225 miliard eur v půjčkách.

V této souvislosti budou muset členské státy zařadit své nové reformy a investice do svých stávajících národních plánů obnovy a odolnosti do zvláštní kapitoly REPowerEU a v nadcházejícím roce aktualizovat své cíle a opatření v národních klimaticko-

energetických plánech, které mají být dokončeny v roce 2024.

S cílem zajištění větší flexibility předkládá Komise návrh **nařízení o kapitolách REPowerEU v plánech** na podporu oživení a odolnosti. Členským státům nabízí větší flexibilitu při převodu finančních zdrojů z jiných fondů do Nástroje pro oživení a odolnost. Konkrétně například dává možnost převedení až 12,5 % jejich přidělů EU fondů v programovém období 2021 -2027 v rámci politiky soudržnosti.

Komise odhaduje, že v rámci iniciativy REPowerEU budou do roku 2030 potřeba finanční prostředky pro rozvoj vodíkové infrastruktury ve výši 28 až 38 miliard eur, dalších 6 až 11 miliard eur na jeho skladování, 10 miliard eur na dovoz dodatečného množství LNG a plynárenské infrastruktury na dovoz plynu od jiných dodavatelů, 1,5 až 2 miliardy eur na zajištění bezpečnosti dodávek ropy a 29 miliard eur dodatečných investic do elektrické sítě na úrovni distribuce a přenosu s cílem připravit ji pro vyšší míru využívání a výroby elektřiny.

Uspořádání trhů
s energií

USPOŘÁDÁNÍ TRHŮ S ENERGIÍ

V důsledku omezení dodávek na světovém trhu rostou ceny energií na evropském trhu od poloviny loňského roku. K nejistotě trhu, jeho nestabilitě a následnému nárůstu cen zásadním způsobem přispívá nezákonná a neodůvodněná válka Ruska na Ukrajině.

Ceny plynu, které byly historicky nižší než 30 eur/MWh, v poslední době oscilovaly okolo 100 eur/MWh, přičemž místy dosahovaly úrovně 200 eur/MWh. Vzhledem ke skutečnosti, že výroba elektřiny v plynových elektrárnách ovlivňuje také ceny na trzích s elektřinou, zvýšily se výrazně i její velkoobchodní ceny.

Evropská komise již předložila celou řadu opatření, která by měla členským státům napomoci při řešení vysokých cen energií (v souladu s právem EU). Dne 18. května navázala [sdělením](#) o krátkodobých intervencích na trhu s energií a dlouhodobých zlepšeních uspořádání trhu s elektřinou, které ze stávajícího rámce vychází - více o dosavad-

ních opatřeních v bulletinu Energetika v EU [zde](#) a [zde](#).

Květnové sdělení obsahuje dodatečná a rozšířená opatření, která mohou členské země provést v krátkodobém horizontu v odvětví zemního plynu a elektřiny s cílem zmírnit dopad cen na domácnosti a podniky.

V oblasti elektřiny Komise navrhuje některá dodatečná opatření na ochranu nejzranitelnějších domácností. Zároveň upozorňuje, že pokud členské státy zvažují dočasné snížení cen elektřiny zavedením referenční ceny plynu používaného k její výrobě (např. Španělsko), musí být taková opatření navržena v souladu se Smlouvami EU, zejména bez omezení přeshraničního vývozu a s dodržováním pravidel státní podpory.

V oblasti zemního plynu mohou členské země mj. dočasně rozšířit regulaci cen pro koncové spotřebitele, což může být důležité např. v případě vytápění plynem. Objemy, na které by se takové tarify vztahovaly, nesmí přesáhnout objem předchozí spotřeby. Významnou pomoc si Komise slibuje od EU platformy pro společný nákup plynu, která má potenciál zajistit díky koordinované poptávce

bezpečné dodávky za konkurenceschopné ceny. O platformě jsme psali v dubnovém [bulletinu](#) Energetika v EU.

Evropská komise v květnovém sdělení dále věnuje pozornost stávajícím mechanismům solidarity, které lze aktivovat v případě rozsáhlého nebo úplného přerušení dodávek ruského zemního plynu. Pro případ rozsáhlejšího narušení dodávek, které by postihlo několik členských států současně, navrhuje doplnění těchto nástrojů koordinovaným přístupem k identifikaci spotřebitelů, kteří nejsou chráněni stávajícím právním rámcem a nouzovými plány.

Nouzová situace může vyžadovat přeshraniční dodávky zemního plynu na přiděl a omezení poptávky i v členských státech, které by nebyly nedostatkem plynu přímo zasaženy, a to s cílem zajistit dodávku pro základní funkce nebo odvětví v postižených členských státech. Vyhlášení nouzového stavu v EU by mohlo vyvolat potřebu stanovení maximální regulované ceny zemního plynu (cenový strop EU) po dobu trvání mimořádné situace v celé EU.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Uspořádání trhů
s energií

Co se týká dlouhodobého fungování trhu s elektřinou a jeho optimalizace, odvolává se Evropská komise na dubnovou [zprávu agentury ACER](#), která zdůrazňuje, že současný design velkoobchodního trhu nenese vinu za energetickou krizi. Komise si na základě této zprávy stanovila soubor otázek, které hodlá analyzovat s cílem určit, zda jsou pro optimalizaci trhu potřebné nové legislativní kroky. Zaměřit se hodlá na ochranu spotřebitele, posílení odezvy na straně poptávky a mechanismů flexibility, investic do nízkouhíkových kapacit či transparentního dozoru nad trhem.

Plnění zásobníků

PLNĚNÍ ZÁSObNÍKŮ

V rámci trialogu se Rada a Evropský parlament dne 19. května dohodly na prozatímní politické dohodě ohledně finálního znění nařízení o zajištění bezpečných dodávek plynu. Cílem tohoto právního aktu je zajistit, aby byly skladovací kapacity dostatečně zaplněny před příští zimní sezónou a mohly být v rámci solidarity sdíleny členskými státy.

Spoluzákonodárci se shodli na povinnosti pro členské státy naplnit do 1. listopadu letošního roku podzemní zásobníky plynu nejméně na 80 % kapacity. V následujících letech se toto minimum zvýší na 90 % s průběžnými cíli od února do října. Členské státy mohou započít i zásoby zkapalněného zemního plynu (LNG) nebo alternativní paliva ve skladovacích zařízeních. Povinnost naplňování vyprší k 31. prosinci 2025.

Důležitým aspektem nařízení je sdílení skladovacích zařízení v EU v duchu solidarity. Vzhledem k tomu, že ne všechny členské státy mají na svém území zásobníky, došlo

k dohodě, že členské státy bez skladovacích zařízení budou mít možnost sdílet zásoby plynu v jiných členských státech, přičemž se budou muset podělit o finanční zátěž povinnosti plnění. Takto využívaná kapacita by měla odpovídat minimálně 15 % roční spotřeby plynu členského státu bez skladovací kapacity. Případně mohou členské země bez zásobníků využít alternativní mechanismus sdílení zátěže, který podléhá oznamovací povinnosti Komisi.

S ohledem na nepostačující plnění zásobníků provozovaných Gazpromem v uplynulém období, čeká provozovatele uskladňovací soustavy povinná certifikace. Tento krok by měl

především potenciálním rizikům v rámci kritické skladovací infrastruktury, které by ohrožily bezpečnost dodávek. Prioritně se budou certifikovat větší skladovací zařízení, u nichž byla úroveň naplnění v poslední době trvale nízká. Hospodářské subjekty bez certifikace se budou muset vzdát vlastnictví nebo kontroly nad zásobníky plynu. Zároveň nemohou uzavřít zásobník bez povolení národního regulátora.

Rada a Evropský parlament v následujících týdnech prozatímní politickou dohodu formálně přijmou. Předpokládá se, že tento proces bude završen již v červnu. Souběžně s legislativním procesem pokračuje faktické plnění evropských zásobníků. K 29. květnu měla Česká republika své skladovací kapacity zaplněny z 61 %.

Návrh nařízení o zajištění dodávek plynu předložený Evropskou komisí je k dispozici [zde](#).

Balíček Fit for 55
v Evropském
ParlamentuSociální klimatický
fondBALÍČEK FIT FOR 55 V EVROPSKÉM
PARLAMENTU

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) na svém **zasedání** dne 17. května přijal zprávy k příslušným legislativním návrhům z balíčku Fit for 55. V rámci **plenárního zasedání** budou europoslanci o pozicích k legislativním návrhům ohledně systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS), Sociálního klimatického fondu, mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM), sdílení úsilí či využívání půdy (LULUCF) hlasovat v červnu.

Co se týká **návrhu na změnu směrnice** o vytvoření systému EU ETS, představuje výsledná pozice výboru ENVI vyjednaný kompromis mezi postojem zpravodaje, německého europoslance Petera Lieseho za frakci Evropské lidové strany (EPP), a přístupem, který prosazovali Zelení/EFA, socialisti (S&D), levice (GUE/NGL) a někteří členové Renew Europe. Finální znění zprávy bylo přijato poměrem hlasů 62 pro, 20 proti, přičemž 5 europoslanců se hlasování zdrželo.

Členové výboru ENVI přijali řadu kompromisních pozměňovacích návrhů k současnému ETS, resp. ETS1. Požadují větší jednorázové snížení emisního stropu, než navrhla Komise, tzv. rebasing. Konkrétně navrhuji snížení o cca 205 milionů přebytečných emisních povolenek oproti 117 milionům navrhovaných Komisí. Zároveň přijali návrh Komise na zvýšení lineárního redukčního faktoru (LRF) na 4,2 % (ze současných 2,2 %), přičemž navrhuji jeho automatické zvýšení o 0,1 % ročně.

Dále navrhuji zavedení systému bonus-malus, na jehož základě by zařízení s úrovní emisí nižší než referenční hodnoty obdržela pobídku v podobě dodatečného přidělení bezplatných povolenek. Naopak zařízení překračující referenční hodnoty by od roku 2026 byla sankciována.

V souvislosti se zavedením mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) přijali členové výboru ENVI těsnou většinou (46 pro, 41 proti, přičemž dva europoslanci se hlasování zdrželi) návrh na rychlejší postupné vyřazování bezplatných povolenek od roku 2026 až do jejich úplného zrušení,

které má nastat již v roce 2030, tedy o 6 let dříve než navrhuje Komise.

Europoslanci dále hlasovali pro odložení zavedení systému obchodování s emisními povolenkami pro silniční dopravu a budovy v plném rozsahu. Navrhují, aby se samostatný ETS2 zpočátku vztahoval pouze na komerční aktivity, a to od ledna 2025. V roce 2026 by Komise měla analyzovat možnost jeho rozšíření na soukromé aktivity (domácnosti) a poskytnout posouzení energetické chudoby a mobility v jednotlivých členských státech. Na základě této analýzy by pak předložila legislativní návrh ETS2, který by se vztahoval i na domácnosti, které by tak byly zahrnuty až od roku 2029. Podmínkou pro rozšíření ETS2 by mj. byla existence **Sociálního klimatického fondu** (tři roky před zahájením ETS2).

Zároveň europoslanci navrhuji rozšířit působnost ETS2 na všechna paliva a stanovit na novém trhu s uhlíkem v rámci ETS2 maximální cenu 50 eur/t CO₂.

Dohodnuté kompromisy, které ve výboru prošly těsnou většinou, mohou být ještě změněny během červnového hlasování v plénu.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Balíček Fit for 55
v Evropském
ParlamentuSociální klimatický
fond

SOCIÁLNÍ KLIMATICKÝ FOND

Příslušnými výbory v Evropském parlamentu pro vypracování zprávy ohledně návrhu Komise na zřízení Sociálního klimatického fondu jsou Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) a Výbor pro zaměstnanost a sociální věci (EMPL).

Na zasedání dne 18. května přijali členové obou výborů společnou zprávu poměrem hlasů 107 pro, 16 proti, přičemž 15 europoslanců se hlasování zdrželo.

Europoslanci potvrdili vazbu mezi Sociálním klimatickým fondem a systémem ETS2, který by podle pozice Evropského parlamentu měl být v první fázi zřízen pouze pro komerční aktivity. Navrhované snížení objemu finančních prostředků fondu reflektuje případné nacenění uhlíku pro domácnosti v dopravě a vytápění až od roku 2029.

Společná zpráva výborů ENVI a EMPL navrhuje omezit přímou pomoc domácnostem nebo nejzranitelnějším spotřebitelům na 40 % celkových odhadovaných nákladů v rámci

vnitrostátního sociálního klimatického plánu (na období 2024 až 2027) a do konce roku 2032 ji postupně ukončit.

Z fondu by bylo možné dále financovat investice do renovací budov, obnovitelných zdrojů energie, přechod od soukromé k veřejné dopravě sdílení automobilů či cyklistiku. Společná zpráva nově předkládá definice energetické a dopravní chudoby. Podmínkou pro čerpání z fondu by mělo být respektování právního státu.

V rámci plenárního zasedání by o pozici Evropského parlamentu pro jednání s Radou měli europoslanci hlasovat na začátku června.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Embargo na ruskou
ropu

Porušování sankcí

EMBARGO NA RUSKOU ROPU

Evropská rada na svém mimořádném jednání dne 30. května dosáhla **shody** v rámci šestého balíčku sankcí proti Rusku a uvalila embargo na ruskou ropu a ropné produkty. Pro ropu dodávanou ropovody bude udělena dočasná výjimka. Podle slov předsedy Evropské rady bude „relativně rychle“ ukončeno 70 % dodávek ruské ropy do Evropské unie, přičemž 90 % jich bude zastaveno do konce letošního roku.

Evropská unie tak Kreml připraví o podstatné příjmy, ze kterých může financovat válku. Ta podle **odhadů** stojí Rusko denně 900 milionů dolarů. Přitom EU (podle think-tanku Bruegel) v současnosti platí denně za ruskou ropu až 450 milionů dolarů a za ruský plyn 400 milionů dolarů.

Návrh na šestý balíček sankcí předložila Evropská komise již 4. května, ale jednání o konečné podobě trvala téměř měsíc. Dohodu blokoval premiér Orbán, který upřednostňoval partikulární zájmy Maďarska před spo-

lečným úsilím zastavit ruskou nezákonnou a neodůvodněnou válku na Ukrajině. Naopak Německo a Polsko se dobrovolně zavázaly, že veškeré nákupy ruské ropy, včetně ropy dodávané ropovodem Družba, zastaví (bez ohledu na dojednanou výjimku) do konce roku. Dočasná výjimka se tak v praxi týká Maďarska, resp. jižní části ropovodu Družba.

Česká republika, která ruskou ropu přepravuje také tímto ropovodem, dostane na ukončení nákupu 18měsíční výjimku. Na ruské ropě je závislá zhruba z 50 % a alternativní dodávky budou záležet na kapacitě Transalpinského ropovodu (TAL).

Členské státy se dále dohodly, že v případě náhlého přerušení dodávek budou zavedena mimořádná opatření s cílem zajistit bezpečnost dodávek. Evropská rada se k otázce dočasné výjimky pro ropu dodávanou ropovody vrátí co nejdříve, pravděpodobně na červnovém summitu. Rada **přijala** šestý balíček sankcí dne 3. června.

V uplynulém měsíci vyčíslila Orbánova vláda náklady na odklon od ruské ropy, včetně investic do infrastruktury, na 15 až 18 miliard

eur. Případnou finanční kompenzaci z evropských fondů však pro Maďarsko komplikuje skutečnost, že vyplácení prostředků je podmíněno dodržováním právního státu. Komise dosud neudělila souhlas maďarskému plánu obnovy a odolnosti, protože nesplňuje dvě z hodnotících kritérií týkajících se protikorupčních opatření. Navíc je otázkou, do jaké míry bude možné v rámci REPowerEU financovat nové investice do infrastruktury pro fosilní paliva.

Embargo na ruskou
ropu

Porušování sankcí

PORUŠOVÁNÍ SANKCÍ

Pro Evropu je princip společného a jednotného postupu, včetně dodržování sankcí, v souvislosti s válkou na Ukrajině důležitější než kdy jindy. Evropská komise proto dne 25. května **navrhla** doplnit porušování sankcí na seznam trestných činů EU.

Rada může na základě vývoje trestné činnosti jednomyslně a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu přijmout rozhodnutí o určení oblasti trestné činnosti, která splňuje kritéria stanovená v čl. 83 odst. 1 SFEU.

Komise uvádí, že porušení sankcí tato kritéria splňuje, neboť se jedná o mimořádně závažnou trestnou činnost, která může ohrožovat mezinárodní mír a bezpečnost a má jasný přeshraniční kontext, který vyžaduje jednotnou reakci na úrovni EU. Ve většině členských států EU je porušování sankcí posuzováno jako trestný čin.

Společná pravidla by zajistila, aby porušování sankcí bylo ve všech členských státech vy-

šetřováno a trestáno stejně. Komise konstatuje, že při provádění sankcí v návaznosti na ruskou invazi na Ukrajinu je složité identifikovat majetek ve vlastnictví oligarchů. S cílem zajištění koordinace při provádění sankcí na úrovni EU zřídila Komise pracovní skupinu **Freeze and Seize**.

Platforma spravedlivé
transformacePLATFORMA SPRAVEDLIVÉ
TRANSFORMACE

Ve dnech 10. - 12. května 2022 se v online režimu uskutečnil pátý ročník setkání **Platformy spravedlivé transformace (Just Transition Platform)** - virtuální týden uhelných regionů v transformaci a semináře pro regiony s vysokou uhlíkovou náročností.

Platforma spravedlivé transformace pomáhá všem zúčastněným stranám při využívání podpory poskytované **mechanismem spravedlivé transformace**, včetně **Fondu spravedlivé transformace**. Platforma rovněž aktivně podporuje výměnu osvědčených postupů mezi všemi zúčastněnými stranami. Podporuje uhelné, rašelinové, břidlicové a uhlíkové náročné regiony v celé EU při dosahování spravedlivé transformace.

Na úvod akce vystoupila komisařka **Kadri Simsonová** s příspěvkem na téma **REPowerEU** a energetické perspektivy Evropy, přičemž zdůraznila dopady ruské invaze na Ukrajinu, která zintenzivňuje potřebu spravedlivé transformace. Komisařka během svého projevu vyzvala k urychlení realizace **Ze-**

né dohody pro Evropu.

Úvodní, politicky zaměřený panel, s účastníky primárně z řad občanské společnosti, se zaměřil na to, jak může politika soudržnosti EU a mechanismus spravedlivé transformace pomoci v době krize, jak můžeme vypracovat vizi zelené budoucnosti pro každý region a podpořit ekonomiku, která je připravena na budoucnost, aby se zajistilo, že urychlený přechod od fosilních paliv bude možné provést, aniž by někdo zůstal pozadu.

Během dvou dní proběhlo celkem více než deset panelových diskusí, které široce pokryly aspekty spravedlivé transformace. V jejich rámci se diskutující mimo jiné zaměřili na probíhající jednání s členskými státy o definitivní podobě politiky soudržnosti, včetně Fondu pro spravedlivou transformaci a jeho praktického fungování. Pro uvolnění a využití zdrojů JTF musí členské státy připravit strategické plány pro území, u nichž se očekává, že budou přechodem na klimatickou neutralitu nejvíce negativně ovlivněna. Stejně jako v průběhu uplynulých jednání Platformy se i na tomto zasedání sdílely aktuální informace o probíhajících přípravách teritoriálních plánů. Na zasedání byly prezentovány poznatky Evropské komise a klíčových partnerů

zapojených do procesu spravedlivé transformace z vybraných regionů EU.

Regionální a národní orgány se se tak měly možnost podělit o své zkušenosti z procesů přípravy, včetně zapojení zúčastněných stran, a vyměnit si informace o dalších krocích v procesu programování a implementace.

Na závěr konference proběhlo shrnující zasedání, jehož cílem bylo ukázat různé perspektivy zaměřené na život v rozhodovacích procesech souvisejících se spravedlivou transformací (např. regionální identita, občanská angažovanost, budování komunit). Aspekty transformace, které jsou podle zúčastněných řečníků zaměřené na lidi nebo na život, jsou často neprozkoumané a méně definované, přestože mají velký význam pro úspěch procesu transformace. Lidské a kulturní faktory, jako jsou potřeby, přesvědčení, hodnoty a pocit sounáležitosti, významně ovlivňují naše chování a rozhodování. Jejich pochopení a zařazení do centra plánování a realizace přechodu usnadní socioekonomickou změnu a její přijetí. Vzdělávání, kultura a umění navíc hrají důležitou katalyzující roli při přechodu k novým hodnotám a utváření post-uhelné a post-uhlíkové identity. I proto by se podle

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE
V BRUSELU

FAQ

Platforma spravedlivé
transformace

řečníků měla Platforma zaměřovat na sociální a kulturní aspekty transformace uhlíkově náročných regionů.

Další kolo jednání platformy je plánované na podzim letošního roku. Záznamy diskusí a prezentací budou veřejně dostupné na [webových stránkách Platformy](#).

Jak snížit závislost EU
na fosilních palivech
dovozu

JAK SNÍŽIT ZÁVISLOST EU NA FOSILNÍCH PALIVECH Z DOVOZU

Bezprecedentní ruská agrese na Ukrajině otřásla světem a s novou naléhavostí ukázala na řadu citlivých mezinárodně politických témat, samozřejmě nejen energetických. Nás však dnes bude zajímat téma výsostně energetické. Mluví se o něm již dlouho, ale nevypočitatelné ruské chování mu nyní dodalo novou naléhavost. V této souvislosti je nyní velmi aktivní Evropská komise – souhrnnou strategickou úvahu o potřebě a důsledcích ukončení nebezpečné závislosti na importovaných fosilních palivech zveřejnila na svých stránkách koncem dubna. Souběžně Komise připravuje konkrétní nástroje a postupy, jak tomuto cíli napomoci. Ty nejdůležitější z nich představujeme v samostatných článcích našeho bulletinu a dnešní FAQ shrnuje obecné základy strategie.

Proč musí Evropa urgentně řešit snižování závislosti na dovážených fosilních palivech?

Tlak na změny ve složení evropského zdrojového mixu energií narůstá v EU již řadu let. Až do závěru loňského roku ovšem také platilo, že hlavním hnacím motorem tohoto trendu byla obava z důsledků klimatické změny. Strategické, bezpečnostní, resp. geopolitické faktory sice byly také uváděny, ale rozhodně ne na prvním místě. Na počátku proměny v těchto úvahách stál loňský skokový nárůst ceny plynu a její vysoká volatilita, definitivní průlom v strategii EU pak zapříčinili sami Rusové se svými raketami a děly. Tím se ukázalo, že slabým místem dosavadní strategie přechodu na OZE byla dominantní – byť přechodná – role zemního plynu z Ruska. To si nyní Evropa mnohem silněji uvědomuje, a i z toho důvodu se ve svých strategických úvahách zaměřuje na konkrétní akce. Je přitom zřejmé, že nebude možné v dohledné době nahradit specifickou roli plynu jakožto přechodného zdroje na cestě k bezuhlíkové energetice, a proto musí Evropa usilovat nikoli o úplný odklon od této suroviny, ale o odchod od jejího dosavadního dominantního dodavatele. Z hlediska logistiky se substi-

tuce nabízí v podobě zvýšení dodávek ze zdrojových států, s nimiž je Evropa spojena plynovody. Potenciál této možnosti je však - pokud jde o objem dodávek v potřebném čase - dosti omezený. Evropská komise i členské státy se proto intenzivně zabývají možnostmi, jaké nabízejí světoví dodavatelé plynu ve zkapalněné podobě (LNG).

Jaká může být role LNG?

Jak je zmíněno v úvodu, konkrétním legislativním krokům, zejména plánu REPowerEU a nařízení o zemním plynu se věnují samostatné texty našeho bulletinu. Zde přibližujeme obecné úvahy Evropské komise, které jsou základem nové politiky. Na prvním místě snahy o snížení závislosti a zvýšení diverzifikace zdrojů stojí právě LNG. Plyn se v kapalně formě lépe skladuje i lépe převáží. Některé státy EU již v posledním desetiletí významně investovaly do infrastruktury spojené s LNG. V provozu tak je více než dvacet velkokapacitních terminálů, jež jsou zároveň napojeny na energetické sítě, a další terminály se staví. Již v současné době je z pohledu na mapu patrné, že vytvářejí poměrně rozsáhlý, postupně se uzavírající prstenec okolo evropského pobřeží. Fungují nebo jsou ve výstavbě ve Španělsku, Francii, Belgii, Itálii,

Jak snížit závislost EU na fosilních palivech dovozu

Řecku, ale také v Polsku, Litvě či na Maltě. Další rozšiřování těchto zařízení je prioritou při diverzifikaci zdrojů. Největšími dovozci LNG bylo v roce 2021 Španělsko s 21,3 miliardami krychlových metrů plynu (bcm), následované Francií (18,3 bcm), Itálií (9,3 bcm), Nizozemskem (8,7 bcm) a Belgií (6,5 bcm). Připomeňme si, že v nedávné době se Spojené státy zavázaly dovézt letos navíc 15 bcm zemního plynu a nadále tento objem zvyšovat až na hodnotu 50 bcm v roce 2030. Unie zároveň spolupracuje s dalšími importéry, jako jsou Norsko, Japonsko, Jižní Korea a Katar. Problém představuje fakt, že ne všechny terminály jsou napojeny na integrovanou evropskou síť (zejména španělské a portugalské) i jejich nižší využití. Zvlášť citlivé téma to je pro vnitrozemské státy, jako je ČR. O to větším „stress testem“ evropské solidarity bude, nakolik budou státy, které mohou svoji spotřebu již dnes pokrýt z LNG, ochotny část suroviny přenechat těm, které takovou výhodu z technických či teritoriálních důvodů nemají.

Pomůže skladování plynu?

Dalším evergreenem evropské energetické politiky je téma skladování plynu. Využívání plynu ze zásobníků napomáhá v obdobích

zvýšené poptávky, případně pokud dojde k výpadkům v jeho dovozu. V zimě se každoročně spotřebuje mezi 25 % a 30 % poptávky právě ze zásobníků, čímž se mimo jiné předcházelo případnému navyšování objednávek na plyn. Podle Koordinační skupiny pro plyn je největší hrozbou pro bezpečnost dodávek před letošní (první od ruského útoku na Ukrajinu) zimou právě selhání doplnění zásob plynu.

Co znamená současná situace pro Zelenou dohodu?

Zelená dohoda pro Evropu - European Green Deal – má schopnost magicky přitahovat pozornost, ať již v pozitivním nebo negativním smyslu slova. Dramatický nárůst ceny plynu a elektřiny již koncem loňského roku oživil téma Green Dealu i u široké veřejnosti, aktivizovali se jak odpůrci (s hesly „Green Deal je mrtev“), tak skálopevní příznivci („více Green Dealu“). Faktem je, že reakce na ruskou agresi, resp. její důsledky pro trh s plynem, na podstatě Green Dealu jako cesty k bezuhlíkové ekonomice nic zásadně nemění. Nemění ani roli Green Dealu jako stěžejního prvku evropské politiky a je nutné s touto skutečností pracovat. Jak navyšování podílu OZE, tak zvyšování energetické účinnosti

jako hlavní pilíře dohody povedou ke snížení závislosti na ruském plynu. Válka tento trend učinila nevyhnutelným. Evropská komise si je vědoma, že bude zapotřebí zrychlit plnění cílů zejména v oblasti větrné a solární energie (chystá se například strategie pro střešní solární panely) a vidí rovněž potenciál ve využívání biometanu (do roku 2030 by mohl přinést až 18 bcm navíc) nebo obnovitelného vodíku. Komise ve svých dokumentech upozorňuje i na to, jakou naléhavost dodala současná situace jinak sice notoricky známým, ale v reálném světě dost přehlíženým zásadám, které samy o sobě mohou výrazně napomoci omezení závislosti. Ze způsobů, jak přispět, si může vybrat každý. A tak se připomínají náměty, které sice mohou znít jako z doby energetické krize v 70. letech nebo dokonce budování světlých zítřků u nás na východě, ale mají nezanedbatelnou podstatu – jsou proveditelné a mohou skutečně pomoci. Jak říká Komise v závěru svého strategického fokusu: zhasínat světla, využívat městskou hromadnou dopravu, snižovat pokojovou teplotu nebo používat poklice na pánve dokážou opravdu všichni. Stejně jako třeba omezit stand-by režim na domácí elektronice a spotřebičích.